

**Рецензія на посібник Р.П. Ткаченка
"Інтерпретації. Українська література
в запитаннях і відповідях"**

Передмови до наукових та науково-навчальних праць, відгуки та рецензії починають з окреслення актуальності й новизни. З цього погляду посібник Р.П. Ткаченка відповідає встановленим вимогам. Наукова новизна посібника виявилась у самобутньому висвітленні, здавалось би, давно розроблених проблем (наприклад, про причини сварок у родині Кайдашів) або в обґрунтованому порушенні питань там, де їх, наскільки нам відомо, не виникало (сенс назви "Зачарована Десна", численні зіставлення літературних текстів). Актуальність запропонованої праці полягає у збагаченні, доповненні підручників з української літератури.

Питання, сформульовані автором, стосуються цілком конкретних проблем тлумачення художнього тексту. Більше уваги звернено на прозу й поезію, ніж на драматургію. Позитивними моментами слід вважати актуалізацію міжпредметних зв'язків (історія України, зарубіжна література). Виховне значення має публіцистична спрямованість окремих пасажів.

У першу чергу посібник буде корисний для студентів-філологів та викладачів. Ця книга здатна пробудити інтерес учнів до вдумливого аналізу шедеврів красного письменства. Незважаючи на вузькоспеціальну спрямованість, посібник Р.П. Ткаченка зацікавить всіх, хто не байдужий до української літератури.

А.Б. Гуляк,
завідувач кафедри українознавства
Національного медичного університету
ім. О.О. Богомольця,
професор кафедри новітньої української літератури
Інституту філології
Київського національного університету
ім. Т. Шевченка,
доктор філологічних наук

Нині на ринку з'явилося чимало комерційних видань у вигляді запитань і відповідей, спрямованих на підготовку школяра чи абітурієнта до випускних або вступних іспитів. Якісний рівень цих посібників залишає бажати кращого. На цьому тлі вигідно відрізняється, справді, вдумливий авторський посібник Р.П. Ткаченка. По суті, маємо в імпліцитному, згорнутому вигляді збірку статей-досліджень.

Короткий жанр, ясна річ, накладає свої обмеження. Надзвичайно стислий, сухуватий, подекуди академічний спосіб викладу, не піде, мабуть, на користь пересічному читачеві. Окремі відповіді, як про те каже автор, є дискусійними, як-от твердження про лебедів у відомому вірші В. Симоненка як про втілення батьківського духовного начала на противагу материнському душевному, всупереч назві поезії "Лебеді материнства". Кількість питань можна було б значно збільшити. Однак до активів автора треба зарахувати те, що він намагається порушувати питання суто творчого плану, уникаючи у відповідях загальників.

Попри окремі недоліки, пропонований посібник цілком виконує ті завдання, які ставив перед собою автор у передмові (зацікавити, спонукати до роздумів), безперечно заслуговує на публікацію і якнайширше коло читачів.

Н.М. Гаєвська,
професор Інституту філології
Київського національного університету
ім. Т. Шевченка, кандидат філологічних наук,
заслужений діяч науки і техніки України

Сучасного школяра важко заохотити до читання. Автор посібника ставить перед собою це благородне завдання. Він прагне розбудити в юному читачеві насамперед дослідника. Його "стратегія" - привернути увагу до складних і цікавих перипетій мислі художника.

Більшість порушуваних автором питань мають дещо маргінальний характер щодо класичного аналізу літературного твору в школі. Вчитель насамперед мусить чітко окреслити проблемно-тематичний аспект, проаналізувати художні засоби, дати характеристику персонажів і т.п. Натомість у посібнику бачимо не стільки цілісний і системний аналіз, скільки інтелектуальні пасажі з приводу окремих формально-змістових особливостей з метою прищепити учневі естетичний смак, домогтися розуміння того, що перетворює текст на мистецький шедевр. І як доповнення до традиційного шкільного огляду такий підхід має право на існування.

Можливо, варто було б не обмежуватись тільки ХІХ—ХХ ст. і запропонувати кілька тем з давньої української літератури чи сучасного літературного процесу. Але це радше побажання на майбутнє.

Вважаю, що посібник Р.П. Ткаченка, безперечно, потрібний навчальним закладам і знайде вдячного читача.

Н.П. Котлова,
учитель української мови й літератури
СЗШ №270 м. Києва,
старший вчитель, відмінник освіти України